

Kursinformation

Teori och metod i samhälls- och kulturanalys, 7, 5 hp

Kurskod: 740G18

Vt 21

Kursansvarig lärare: Branka Likic-Brboric, e-post branka.likic-brboric@liu.se

KURSBESKRIVNING

Mål

Efter slutförd kurs skall den studerande kunna

- förstå och redogöra för de teoretiska och metodologiska grundernas betydelse i vetenskapligt arbete
- formulera forskningsproblem och utifrån dessa göra relevanta och konsekventa val av teori och metod och förhålla sig kritiskt och självständigt till dessa
- identifiera, förstå och diskutera grundläggande vetenskapsteoretiska problem inom samhälls- och kulturanalys.

Kursens innehåll

Kursen behandlar begreppen teori och metod, vetenskapsteoretiska problem förknippade med ställningstaganden på dessa områden, betydelsen av teoretisk och metodologisk sensitivitet i vetenskapligt arbete samt principer för hur teoretisk och metodologisk medvetenhet kan genomsyra och forma vetenskapliga resonemang. Vidare studeras hur teori- och metodfrågor konkret hanteras i aktuell samhälls- och kulturanalytisk forskning.

Arbetsformer och examination

Kursen består i sin helhet av föreläsningar, seminarier och självständigt arbete och examineras genom individuella skrivuppgifter. Tyngdpunkten ligger på seminarier. För att få godkänt på kursen i sin helhet gäller, utöver skriftlig inlämning, att studenten deltar aktivt vid samtliga seminarier och diskuterar både sitt eget och andra studenters arbeten. I dessa diskussioner ska studenten kunna relatera till och utveckla andra inlägg samt hänvisa till relevant litteratur.

Provkoder

OBL1 Litteraturseminarium (Deltagande)

OBL2 PM-seminarier (Deltagande)

IND1 Analys av avhandling 2,5 hp, U/G

IND2 PM 5 hp, U/G/VG

Branka Likic-Brboric är examinator. Julia Willén och Olav Nygård är medbedömande lärare. Studerande som underkänts två gånger på kursen har rätt att begära en annan examinator vid förnyat examinationstillfälle.

Omexaminationsdatum är 1/4 2021. För ytterligare datum se programhandboken.

Obligatorisk litteratur

- *Berner, Boel (2005). "Problemen med problemet. Eller: Att fånga en Heffaklump", i Lundqvist, Åsa, Davies, Karen, Mulinari, Diana (red.), *Att utmana vetandets gränser*, Malmö: Liber.
- Brade, Lovise Haj (2015). "Just so you know; I'm absolutely completely normal" —An Empirical Investigation of Firstness, *Nora, Nordic Journal of Feminist and Gender Research*, 23 (3), 170–186, (E-tidskrift, finns på LiU:s bibliotek)
- Braun, Virginia & Clarke, Victoria. (2006). "Using thematic analysis in psychology". *Qualitative Research in Psychology*, 3 (2), 77–101. (E-tidskrift, finns på LiU:s bibliotek).
- Kvale, Steinar & Brinkmann, Svend (2014). *Den kvalitativa forskningsintervjun*. Lund: Studentlitteratur.
- Lueck, Kerstin, Due, Clemence & Augoustinos, Martha (2015). Neoliberalism and nationalism: Representations of asylum seekers in the Australian mainstream news media, *Discourse and society*, 26 (5) 608–629. (E-tidskrift, finns på LiU:s bibliotek)
- Magnusson, Charlotta (2010). "Why is there a gender wage gap according to occupational prestige? An analysis of the gender wage gap by occupational prestige and family obligations in Sweden", *Acta Sociologica*, Vol 53(2): 99–116. (E-tidskrift, finns på LiU:s bibliotek)
- *Westin, Charles (1994). "Från registrering av uppgifter till tolkning av texter. Reflektioner över en hermeneutisk avhandlings tillkomst", i Näsman, Elisabet & Eriksson, Bengt Erik (red.) (1994). *Samhällsvetenskap och vardagserfarenhet: teori, praktik, etik*. Stockholm: Liber utbildning.

* = Finns i Lisam.

Utöver obligatorisk litteratur tillkommer en avhandling (se förslag i Lisam), samt valfri litteratur utifrån val av ämne för PM.

Förslag på valfri litteratur

- Alvesson, Mats & Skoldberg, Kaj (2006). *Tolkning och reflektion. Vetenskapsfilosofi och kvalitativ metod*. Lund: Studentlitteratur.
- Bergman, Paavo & Olofsson, Gunnar (2005). *Samhällsvetenskapens hantverk*. Lund: Arkiv
- Bergström, Göran & Boréus, Kristina (red.) (2012). *Textens mening och makt: metodbok i samhällsvetenskaplig text- och diskursanalys*. Lund: Studentlitteratur
- Bryman, Alan, (2002). *Samhällsvetenskapliga metoder*. Malmö: Liber.
- Börjesson, Mats & Palmblad, Eva (2007). *Diskursanalys i praktiken*. Stockholm: Liber.
- Eriksson, Yvonne & Göthlund, Anette (2012). *Möten med bilder: att tolka visuella uttryck*, Lund: Studentlitteratur.
- Fangen, Katrine (2005). *Deltagande observation*. Malmö: Liber.
- Fejes, Andreas & Thornberg, Robert (red.) (2015). *Handbok i kvalitativ analys*. Stockholm: Liber.

- Gilje, Nils & Grimen, Harald (1995). *Samhällsvetenskapernas förutsättningar*. Göteborg: Daidalos.
- Johansson, Anna (2005). *Narrativ teori och metod: med livsberättelsen i fokus*. Lund: Studentlitteratur.
- Kajser, Lars & Öhlander, Magnus (red.) (2011). *Etnologiskt fältarbete*. Lund: Studentlitteratur
- Lindgren, Simon (2009). *Populärkultur: teorier, metoder och analyser*. Stockholm: Liber.
- Molander, Bengt (2003). *Vetenskapsfilosofi*. Stockholm: Thales.
- Rose, Gillian (2012). *Visual methodologies: an introduction to the interpretation of visual materials*. London: Sage.
- David, Matthew & Sutton, Carole D. (2016). *Samhällsvetenskaplig metod*. Lund: Studentlitteratur.
- Wertz, Fredrick et al (red.) (2011). *Five Ways of Doing Qualitative Analysis – Phenomenological Psychology, Grounded Theory, Discourse Analysis, Narrative Research, and Intuitive Inquiry*. Guilford Publications.
- Wibeck, Victoria (2010). *Fokusgrupper: om fokuserade gruppintervjuer som undersökningsmetod*, Lund: Studentlitteratur.
- Winther Jørgensen, Marianne & Phillips, Louise (2000). *Diskursanalys som teori och metod*. Lund: Studentlitteratur.

SEMINARIER

Sammanlagt ges fem seminarier, vilka beskrivs mer utförligt nedan. Det övergripande syftet med seminarierna är att fördjupa kunskaper om hur vetenskapliga studier är uppbyggda och hur studier kan genomföras på ett framgångsrikt sätt. Seminarierna utgör viktiga steg inför examinationen av kursen i sin helhet och är en förutsättning för progression i arbetet med de skriftliga examinationsuppgifterna. Målsättningen är att studenten ska få kontinuerlig återkoppling och framåtsyftande kommentarer.

1. Idéseminarium

Vid detta tillfälle diskuterar vi möjliga ämnen, teorier och metoder inför den kommande kandidatuppsatsen. Arbetet med uppsatsen startar därmed redan i denna kurs, där du ska författa ett PM, en individuell forskningsplan i vilken du pekar ut ett ämne och hur du har tänkt undersöka det. (Se mer information om denna uppgift, under Examinationsuppgift 2). Till idéseminariet ska du tänka igenom vad du vill skriva om och ta med några förslag. Var beredd på att kortfattat redogöra för dina idéer muntligt.

2. Litteraturseminarium

Vid detta seminarium granskar och diskuterar vi olika sätt att genomföra och presentera vetenskapliga studier. Som underlag läses tre artiklar författade inom olika traditioner. Jämför artiklarna och fundera över de olika sätt respektive författare hanterar introduktion, tidigare forskning, teori, metod, analys och resultat. Är det något sätt som förefaller mer

rimligt än något annat? Är det något som är oklart eller svårt att förstå och borde ha skrivits på ett annat sätt?

Använd följande frågor som stöd för din läsning (se också frågor till examinationsuppgift 1):

- Vilka är studiens utgångspunkter? Vad är syftet med artikeln?
- Vilken/vilka metoder används och hur beskrivs dessa?
- Vilka teorier/perspektiv/centrala begrepp används? Vilken roll spelar dessa? Hur närvarande är de i inledningsavsnittet respektive analys och diskussion?
- Hur presenteras materialet? (t ex löpande text, citat, bilder, tabeller)
- Hur presenteras resultat? Är slutsatserna tydliga och väl underbyggda?

Litteratur:

- Brade, Lovise Haj (2015). "Just so you know; I'm absolutely completely normal" —An Empirical Investigation of Firstness, *Nora, Nordic Journal of Feminist and Gender Research*, 23 (3), 170–186, (E-tidskrift, finns på LiU:s bibliotek).
- Lueck, Kerstin, Due, Clemence & Augoustinos, Martha (2015). "Neoliberalism and nationalism: Representations of asylum seekers in the Australian mainstream news media", *Discourse and society*, 26 (5) 608 –629. (E-tidskrift, finns på LiU:s bibliotek).
- Magnusson, Charlotta (2010). "Why is there a gender wage gap according to occupational prestige? An analysis of the gender wage gap by occupational prestige and family obligations in Sweden", *Acta Sociologica*, 53(2): 99–116. (E-tidskrift, finns på LiU:s bibliotek).

3. Seminarium om problemformulering, syfte och frågeställningar

Under detta seminarium kommer vi att arbeta med problem- och syftesformulering med tillhörande frågeställningar. Inför seminariet ska du formulera ett utkast på vetenskapligt problem samt syfte med tillhörande frågeställningar. Problemformuleringen ska visa området inom vilket du tänker skriva din uppsats. Börja med en inledning genom att besvara frågor som: Vad är undersökningens problem och varför är detta intressant att undersöka? Varför är studien viktig och intressant för någon annan än för mig själv?

Din studies övergripande syfte bör vara en tydlig beskrivning av den riktning i vilken du vill arbeta och vad du hoppas att arbetet ska resultera i. Syftet ska visa vilken typ av kunskap som undersökningen ska leda fram till. Utifrån syftet formuleras forskningsfrågor som ska vägleda och driva undersökningen framåt. Det är dessa frågor som undersökningen ska försöka besvara. Några exempel:

"Studiens övergripande syfte är att ge upphov till förklaringar till varför ...".

"Syftet är att ge upphov till ny kunskap om...".

"Studien syftar till att ..."

”Syftet med studien är att beskriva/förklara/förstå/jämföra ...”

Lämna in utkastet i Lisam, senast 3/2. Läs samtliga utkast som behandlas i din seminariegrupp och förbered några frågor eller kommentarer till varje. Läs också angiven litteratur och ta med dig frågor och reflektioner.

Litteratur:

*Berner, Boel (2005). "Problemen med problemet. Eller: Att fånga en Heffaklump", i Lundqvist, Åsa, Davies, Karen, Mulinari, Diana (red.), *Att utmana vetandets gränser*, Malmö: Liber.

4. Seminarium om insamlings- och analysmetod

Du jobbar vidare med ditt PM. Den här gången ska du beskriva vilken eller vilka insamlings- och analysmetod(er) du har valt eller kan tänka dig. Valen skall motiveras i relation till problemformuleringen och förankras i relevant metodlitteratur. Diskutera gärna också andra tänkbara metoder och reflektera över deras olika fördelar och nackdelar i relation till din preliminära idé. **Lämna in ett utkast i Lisam, senast 10/2. Läs samtliga utkast som behandlas i din seminariegrupp och förbered några frågor eller kommentarer till varje. Läs också** angiven litteratur och ta med dig frågor och reflektioner.

Litteratur:

*Westin, Charles (1994). "Från registrering av uppgifter till tolkning av texter. Reflektioner över en hermeneutisk avhandlings tillkomst", i Näsman, Elisabet & Eriksson, Bengt Erik (red.) (1994). *Samhällsvetenskap och vardagserfarenhet: teori, praktik, etik*. Stockholm: Liber utbildning.

5. Seminarium om tidigare forskning och teori

Du jobbar vidare med ditt PM. Den här gången ska du presentera minst **tre vetenskapliga studier** (t ex avhandlingar eller artiklar ur vetenskapliga tidskrifter) varav minst en internationellt publicerad, inom det ämne du är intresserad av. Vidare ska ett teoretiskt perspektiv och/eller några centrala begrepp som kan vara relevanta presenteras. **Lämna in ett utkast i Lisam, senast 17/2. Läs samtliga utkast som behandlas i din seminariegrupp och förbered några frågor eller kommentarer till varje.**

Vetenskapliga arbeten bygger på tidigare etablerad kunskap. Genom en kort redogörelse för tidigare forskning på området klargör du denna förankring. Du måste själv söka efter och välja relevant litteratur och det är viktigt att påbörja det arbetet tidigt. Ett tips är att börja med att läsa en avhandling inom området för att sedan med hjälp av avhandlingens litteraturförteckning söka dig till andra verk. Använd med fördel samma avhandling till examinationsuppgift 1, se nedan.

Examinationsuppgift 1. Analys av avhandling

Uppgiften består i att läsa och kritiskt granska en avhandling med relevans för ditt valda ämnesområde. Avsikten är att fördjupa kunskapen om hur en vetenskaplig studie är uppbyggd, vilka olika delar den innehåller och hur dessa delar hänger ihop. Det är också en del av arbetet med att leta efter, värdera och presentera tidigare forskning.

Granskningen ska göras utifrån nedanstående frågor:

- Vad är studiens syfte och vilka frågor söker studien besvara? Hur väl och på vilket sätt redovisas detta? Håller studien sig inom ramarna för syftet och frågeställningarna?
- Vilka teoretiska och metodologiska val gör författaren för att kunna uppfylla syftet? Förefaller dessa val rimliga? Skulle andra ha kunnat göras? Hur utförligt beskriver författaren de teoretiska och metodiska valen?
- Vilken är teorins roll i studien? Hur närvarande är den i inledningsavsnittet? I undersökningen/analysen/diskussionen?
- Vilka begrepp förs fram som centrala? Hur väl diskuteras dessa och på vilket sätt?
- Hur förs den analyserande diskussionen i studien? I hur nära anslutning till de teoretiska, begreppsliga och metodiska frågorna? Hur kan en karakterisera diskussionen? Är den övertygande – varför, varför inte?
- Vilka är studiens resultat? Är dessa väl underbyggda och rimliga?
- Den röda tråden: Finns det tillräckligt tydliga kopplingar mellan problemformulering, tidigare forskning, teori, material, metod (inklusive analysmetod) och slutsatser?

Utöver dessa frågor kan det också finnas andra aspekter som du, utifrån hur studien ser ut, finner viktiga att lyfta. Sammanfattningsvis kommer vi att göra en helhetsbedömning snarare än att kräva lika uttömmande svar på alla frågor. Skriv 2-3 sidor (Calibri, 11 pkt, 1,5 radavstånd, eller motsvarande). Börja med ett introducerande avsnitt där studien presenteras och sammanfattas. Gå sedan över till, och lägg tyngdpunkten på, reflektion och kritisk granskning. I uppgiften ska minst två olika litteraturreferenser (utöver avhandlingen) användas. Uppgiften lämnas in i Lisam senast 23/2.

För godkänt krävs

- Att texten behandlar merparten av angivna frågor.
- Att texten innehåller både refererande och diskuterande avsnitt.
- Att texten är skriven med korrekt referensteknik och håller god språklig standard.

Examinationsuppgift 2. PM. Individuell forskningsplan

Genom seminarierna har du arbetat med utkast på olika delar av ditt PM. Detta ska nu förfinas och fördjupas. Här ska du motivera och diskutera dina teoretiska, metodiska, begreppsliga och materialmässiga val och förklara varför de är lämpligast för att frågeställningen ska kunna besvaras och/eller belysas på ett rikt sätt. PM:et ska vara 6-7 sidor långt (Calibri, 11 pkt max 1,5 radavstånd, eller motsvarande) exklusive referenslista, innehållsförteckning etc. och innehålla följande eller motsvarande delar:

- Inledning, inklusive problemformulering
- Syfte och frågeställningar
- Tidigare forskning (minst tre studier)
- Teori
- Metod (både insamlings- och analysmetod) och material samt etiska överväganden
- Referenser

Tänk på att genomgående förankra resonemang ordentligt, i relevant litteratur. Sträva efter att motivera dina val och reflektera över fördelar och nackdelar med de metoder och teorier som pekas ut. Uppgiften lämnas in i Lisam senast 26/2.

För godkänt krävs

- Att PM:et innehåller det som krävs enligt uppgiftsbeskrivningen.
- Att den planerade studien visar på genomförbarhet.
- Att texten är skriven med korrekt referensteknik och håller god språklig standard.

För väl godkänd krävs dessutom:

- Att ett kritiskt förhållningssätt till det valda tillvägagångssättet (teori och metod) tillämpas.
- Att viss självständighet i val av ansats uppvisas.
- Att utvecklad förmåga att förhålla sig till och relatera olika referenser till varandra uppvisas.

VECKOÖVERSIKT

VECKA	Tema, litteratur, uppgifter
4	TISDAG 26/1 Kursintroduktion: Om den vetenskapliga arbetsprocessen och kursens uppläggning TISDAG 26/1 Seminarium: Idéer inför PM och kandidatuppsats FREDAG 29/1 Inlämning: preliminär idé inför PM och kandidatuppsats
5	TISDAG 2/2 Seminarium: analys av artiklar (litteraturseminarium) OBLIGATORISK LITTERATUR: Brade (2015), Lueck, Due & Augoustinos (2015), Magnusson (2010). TISDAG 2/2 Föreläsning: Om analysmetoder OBLIGATORISK LITTERATUR: Kvale & Brinkmann (2014) s. 205–285, Braun & Clarke (2006). REFERENSLITTERATUR: Wertz et al. (2011) ONSDAG 3/2 Inlämning: Utkast, inför seminarium FREDAG 5/2 Seminarium problemformulering
6	Tisdag 9/2 Föreläsning: Diskursanalys REFERENSLITTERATUR: Winther Jørgensen & Phillips (2000). ONSDAG 10/2 Inlämning: Utkast, inför seminarium TORSDAG 11/2 Handledning, resurstillfälle: Möjlighet att ställa frågor om examination m.m. FREDAG 12/2 Seminarium: Insamlings- och analysmetoder OBLIGATORISK LITTERATUR: Westin (1994)

7	ONSDAG 17/2 Inlämning: Utkast, inför seminarium FREDAG 19/2 Seminarium: Tidigare forskning och teori
8	TISDAG 23/2 Inlämning: examinationsuppgift 1. Analys av avhandling samt FREDAG 26/2 Examinationsuppgift 2. PM.
12	FREDAG 1/4 Inlämning: omexamination.

LÄRARE

Branka Likic-Brboric (REMESO, IKOS), kursansvarig, tel. 011-36 36 45

Branka.likic-brboric@liu.se

Olav Nygård (REMESO, IKOS), olav.nygard@liu.se

Julia Willén (REMESI, IKOS) Julia.wilen@liu.se

FUSK OCH PLAGIAT

Det finns strikta regler om plagiering på universitetet och i forskarsamhället i stort. Plagiering av andra källor (dvs. att kopiera andra texter utan att ange referenser, antingen från litteratur eller andra källor såsom från Internet, andra studenter arbeten, egna tidigare arbeten m.m.) betraktas som fusk. Ibland – inte minst vad gäller t ex hemtentamina – händer det också att en ligger för nära ursprungstexten, vilket då kan betraktas som plagiat. Det är viktigt att omformulera det en har läst, det är också på det sätt som studenten visar att hen har förstått det den har läst. Tänk också på att ett individuellt examinationsarbete måste vara en individuellt framtagna text, även om ni har arbetat med frågorna i grupp – ni kan inte ge hela eller delar av textavsnitt till varandra.

Lärare har en skyldighet att anmäla varje misstänkt fall av plagiering/fusk till disciplinnämnden på universitetet. Om det visar sig att studenten plagierat text så kan studenten bli avstängd

från studier under en viss tid. Under den tidsperioden förlorar studenten också rätten till studielån och blir avstängd från universitetets datorer.

För att slippa dessa problem måste ni alltså besvara frågorna genom att omformulera det ni läser till egen självständig text samt referera till de källor ni har använt. Ligg inte för nära ursprungstexten, använd noggranna referenser till ursprungstexten och markera med citationstecken samt korrekta sidhänvisningar när ni lånar direkta meningar eller delar av meningar ur ursprungstext.

Universitetsbiblioteket har utformat en självstudieguide som avser att ge studenter en tydlig uppfattning om vad plagiering är och hur det kan undvikas. Guiden nås på följande adress:

<http://noplgiat.bibl.liu.se/default.sv.asp>

Tänk på att citera korrekt och att skriva självständigt!